

ECT-programmet

Spørreundersøkelse blant samfunnsfaglærere som underviser på grunnskolens 8.-10. årstrinn

Innhold

1. Lærerens kompetanse
 2. Rammebetingelser
 3. Innhold og organiseringsformer
 4. IKT og samfunnsfagundervisningen
 5. IKT - Positive og negative effekter
 6. Oppfatninger og fagsyn
-

1. Lærerens kompetanse

1.1 Formell utdanning

1.1.1 Hvilken formell grunnutdanning har du?

	Utdanning	X
1	Høgskole:	
	1a Almennlærerutdanning	
	1b Faglærerutdanning	
	1c Førskolelærerutdanning	
	1d Praktisk-pedagogisk utdanning	
2	Universitet:	
	2a Et eller flere fag fra universitetet	
	2b Praktisk-pedagogisk utdanning	
3	Før opp annen type utdanning:	

1.1.2 Hvilken utdanning har du i samfunnsfag? Sett kryss ved mengde og institusjon.

	Studiepoeng	Lærerutdanning - høgskole	Universitet
1	Ingen		
2	< 15 studiepoeng (5 vekttall)		
3	15 studiepoeng		
4	30 studiepoeng (10 vekttall)		
5	60 studiepoeng (20 vekttall)		
6	> 60 studiepoeng		
7	Hovedfag i samfunnsfag		

8	Mastergrad i samfunnsfag		
---	--------------------------	--	--

Hvis mer enn 60 studiepoeng, hvor mange:

Tema for mastergrad/hovedfag:

1.1.3 I hvilket fag har du mest fordypning?

--

1.1.4 Underviser du i de fagene du har mest fordypning i?

Ja	Nei

1.1.5 Har du de siste fem årene tatt videreutdanning i samfunnsfag med 30 stp eller mer?

Ja	Nei

1.1.6 Hvis ja, har dette ført til endring i undervisningen din i samfunnsfag? Sett kryss

Ingen endring	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad

1.1.7 Har du de siste fem årene tatt faglig etterutdanning i samfunnsfag?

Ja	Nei

Antall dager:.....

Tema for etterutdanningen:.....

1.1.8 Hvis ja, har dette ført til endring i undervisningen din i samfunnsfag?. Sett ett kryss.

I ingen grad	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad

1.1.9 Har du de siste fem årene tatt etterutdanning i IKT?

Ja	Nei

Antall dager:.....

1.1.10 Hvis ja, har dette ført til endring i undervisningen din i samfunnsfag?

		I ingen grad	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
1	IKT er mer integrert i undervisningen						
2	Mer bruk av nettsider/portaler i samfunnsfag						
3	Større mulighet for differensiering						
4	Mer interesse for faget hos elevene						
5	Større læringsutbytte i samfunnsfag for elevene						
6	Annet						

1.1.11 Hvilke deler av samfunnsfaget mener du selv du har kompetanse til å undervise i?

		Ingen	Svært dårlig	Dårlig	Nokså god	God	Svært god
1	Geografi						
2	Historie						
3	Samfunnskunnskap						

1.2 Undervisningserfaring

1.2.1 Hvor mange år har du undervist totalt i samfunnsfag?

<i>Antall år</i>	<i>X</i>
1-3	
4-7	
8-11	
12-15	
Mer enn 15	

1.2.2 Hvor mange år har du undervist på den skolen du er tilsatt ved i dag?

<i>Antall år</i>	<i>X</i>
1-3	
4-7	
8-11	
12-15	
Mer enn 15	

1.2.3 Hvor mange ulike skoler har du undervist på?

<i>Antall skoler</i>	
----------------------	--

1.2.4 Hvor mange år har du undervist i samfunnsfag på følgende klassetrinn?

<i>Klassetrinn</i>	<i>1 år</i>	<i>2-3 år</i>	<i>4-6 år</i>	<i>6-10 år</i>	<i>10-15 år</i>	<i>Mer enn 15 år</i>
1.-4. trinn						
5.-7. trinn						
8.-10. trinn						
Videregående						
Høgskole						
Universitet						

1.2.5 Hvor mange timer underviser du i samfunnsfag i løpet av en uke?

<i>Antall timer</i>	
---------------------	--

1.2.6 På hvilket trinn underviser du i samfunnsfag?

<i>Trinn</i>	<i>X</i>
8.trinn	
9.trinn	
10.trinn	

1.3 Egeninteresse for faget

1.3.1 Hvilke forhold og interesse har du til samfunnsfaget utenom din jobb som lærer?

	Interessekopling	Ingen	Svært liten	Liten	Nokså stor	Stor	Svært stor
1	Hobby						
2	Friluftsliv						
3	Foreningsaktivitet						
4	Politikk/samfunnsengasjement						

1.4 UFORMELL IKT-KOMPETANSE

1.4.1 Jeg er avhengig av å ha tilgang til IKT på fritiden.

<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>

1.4.2 Min samlede IKT-kompetanse er solid.

<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>

1.4.3 Jeg er interessert i å prøve ut nye digitale verktøy i samfunnsfag.

<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>

2 Rammebetingelser

2.1 FYSISKE OG MATERIELLE RAMMEFAKTORER

I hvilken grad har du tilgang til følgende rom og utstyr for din samfunnsfagundervisning?

Kryss av for grad av tilgang.

	<i>Faktorer</i>	<i>Ikke tilgang</i>	<i>Liten tilgang</i>	<i>Tilgang av og til</i>	<i>Alltid tilgang</i>
1	Rom og plass for samfunnsfagaktiviteter:				
	1a Grupperom				
	1b Datalab				
2	Tilgang til IKT-utstyr:				
	2a Trådløst Internett				
	2b Projektor/videokanon				
	2c Smartboard				
	2d Stasjonære elev-PCer tilkoblet Internett				
	2e Bærbare elev-PCer tilkoblet Internett				
	2f Mp3-opptaker				
	2g Mini-disk				
	2h Videokamera				
	2i Digitalt fotoapparat				
	2j Håndholdt GPS-mottaker				
	2k Bruk av elektronisk læringsplattform i faget (f.eks. ClassFronter eller It's Learning)				
	2l Fagspesifikk programvare				
3	Annet utstyr/materiale:				

3a Veggkart					
3b Kartblad, f.eks. M711-serien, som klassesett					
3c Skoleatlas					
3d Flyfoto					
3e Stereobriller					
3f Bergartssamling					

2.2 I hvilken grad bruker du nærmiljøet som læringsarena for elevene?

Aldri	Svært sjelden	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid

2.3 Utdyp kort hvordan du eventuelt bruker nærmiljøet i din undervisning i samfunnsfag.

3. Innhold og organiseringsformer

3.1 Hvilken fagdisiplin mener du at du vektlegger mest i din undervisning?

Ranger fra 1-3 (1 er minst)

	Disiplin	Rang
1	Geografi	
2	Historie	
3	Samfunnskunnskap	

3.2 Hvor ofte bruker du følgende undervisningsformer?

	Undervisningsform	Aldri	Svært sjelden	Sjelden	Av og til	Ofte	Svært ofte
1	Tavleundervisning						
2	Leksegjennomgang						
3	Prøver						
4	Tverrfaglig undervisning						
5	Gruppearbeid m/ veiledning						
6	Dagsekskursjoner						
7	Feltarbeid						
8	Prosjektarbeid						
9	Andre underv. former						

3.3 Hvordan vektlegger du følgende undervisningsinnhold?

	Hovedområde	Ikke vektlagt	Svært lite vektlagt	Lite vektlagt	Noe vektlagt	Mye vektlagt	Svært mye vektlagt
1	Geografi						
2	Historie						
3	Samfunnskunnskap						

3.4 Måter å arbeide med faget på

3.4.1 Hvor mye vektlegger du følgende måter å arbeide på

		Ikke vektlagt	Svært lite vektlagt	Lite vektlagt	Noe vektlagt	Mye vektlagt	Svært mye vektlagt
1	Har felles gjennomgang av praktiske aktiviteter i klassen						
2	Legger til rette for felles						

	utprøving og utforsking av faglige problem						
3	Veileder i ulike strategier for å løse samfunnsfaglige problem						
4	Utfordrer elevene til å vurdere og begrunne strategiene sine.						
5	Legger vekt på strategier som kan gi aktivitetene overføringsverdi til andre situasjoner						
6	Oppmuntrer elevene til å komme med egne forslag til hva de kan "forske" på						
7	Elevene planlegger, gjennomfører og tester ut hypoteser						
8	Har felles oppsummering etter elevaktiviteter						
9	Gir faglige kommentarer og anvisninger til elevene						
10	Avkoder enkeltelevers problemer i samfunnsfag						
11	Legger vekt på holdningsdanning i forhold til miljøspørsmål						
12	Elevene skriver rapporter fra feltarbeid						
13	Læreren legger vekt på en samfunnsvitenskapelig utforming av rapportene						
14	Elevene legger muntlig fram prosjekt og andre tema for resten av klassen						
15	Elevene leser og tolker innholdet i samfunnsfaglige tekster						
16	Elevene lager tabeller og grafer over resultater fra feltarbeid						
17	Elevene bruker digitale verktøy til utforsking, målinger og registreringer						

3.5 Grunnleggende ferdigheter i faget

3.5.1 Hvilke grunnleggende ferdigheter i faget legger du vekt på i egen undervisning? Ranger fra ikke vektlagt til svært mye vektlagt.

		<i>Ikke vektlagt</i>	<i>Svært lite vektlagt</i>	<i>Lite vektlagt</i>	<i>Noe vektlagt</i>	<i>Mye vektlagt</i>	<i>Svært mye vektlagt</i>
A	Å kunne uttrykke seg muntlig i samfunnsfag						
B	Å kunne uttrykke seg skriftlig i samfunnsfag						
C	Å kunne lese i samfunnsfag						
D	Å kunne regne i samfunnsfag						
E	Å kunne bruke digitale verktøy i samfunnsfag						

4. IKT og samfunnsfagundervisningen

4.1 AKTIVITETER MED IKT I SAMFUNNSFAGUNDERVISNINGEN

Hvor ofte legger du til rette for at elever bruker IKT i samfunnsfagundervisningen? Ranger følgende aktiviteter fra Aldri til Svært ofte.

	<i>Aktiviteter</i>	<i>Aldri</i>	<i>Svært sjelden</i>	<i>Sjelden</i>	<i>Av og til</i>	<i>Ofte</i>	<i>Svært Ofte</i>
A	Jeg henter relevant informasjon og tips til oppgaver og undervisningsopplegg fra Internett i forberedelsesarbeidet til undervisning						
B	Elevene arbeider med samfunnsfaget innenfor en læringsplattform (f.eks. ClassFronter og It's learning)						
C	Elevene arbeider med pedagogisk tilrettelagte nettressurser basert på læreverker for samfunnsfaget						
D	Elevene arbeider med uavhengige pedagogiske nettressurser for samfunnsfag (f.eks. nettsider, spill)						
E	Elevene utveksler informasjon og erfaringer ved hjelp av digitale verktøy						

F	Elevene produserer selv tekster ved hjelp av digitale verktøy						
G	Elevene bruker spillpreget pedagogisk programvare for å trene samfunnsfagfaglige ferdigheter og kunnskap						
H	Elevene henter samfunnsfagfaglig datamateriale fra Internett som de bruker, behandler og eventuelt presenterer						
I	Elevene bruker ulike typer programvare for å arbeide med samfunnsfag						
J	Elevene bruker digitale presentasjonsverktøy						
K	Elevene bruker digital teknologi for å kommunisere med hverandre og elever fra andre deler av verden						
L	Elevene bruker programmer som gir opplæring i grunnleggende samfunnsfaglige begreper						
M	Elevene bruker programmer som gir opplæring i geografi, historie eller samfunnskunnskap						
N	Elevene bruker digitale mapper som en del av vurderingsgrunnlaget						
O	Beskriv kort IKT-relatert innhold og undervisningsaktiviteter som du vektlegger mye og som ikke er dekket av punktene ovenfor:						

4.1 Bruk av IKT som verktøy i undervisningen

4.1.1 I hvilken grad bruker du/elevene IKT som verktøy i samfunnsfagundervisningen?

Sett et kryss for hvert verktøy.

		<i>Aldri</i>	<i>Svært sjelden</i>	<i>Sjelden</i>	<i>Av og til</i>	<i>Ofte</i>	<i>Svært ofte</i>
1	Tekstbehandling (f.eks. Word)						
	Lærer						
	Elever						
2	Regneark (f.eks. Excel)						
	Lærer						
	Elever						
3	Presentasjon (f.eks. PowerPoint)						
	Lærer						
	Elever						
4	Bruk av Internett (f.eks. Internet Explorer)						
	Lærer						
	Elever						
5	Bilredigering						
	Lærer						
	Elever						
6	Videoredigering						
	Lærer						
	Elever						
7	Konstruksjon og redigering av nettsider						
	Lærer						
	Elever						
8	Bruk av digitalt kamera						
	Lærer						
	Elever						
9	Bruk av GPS til lokalisering i feltarbeid						
	Lærer						
	Elever						
10	Bruk av nettbaserte digitale kart, f.eks. Norge i bilder og Gule Sider-Kart						
	Lærer						
	Elever						
11	Bruk av nedlastbare kartprogramvare som f.eks. Google Earth						
	Lærer						

	Elever						
12	Bruk av geografiske informasjonssystemer (GIS), som f.eks. ArcView og ArcExplorer						
	Lærer						
	Elever						
13	Deltagelse i landsdekkende registreringsarbeid, for eksempel "Deltakelse og demokrati", "Interessekonflikter" og "Kulturminner" (fra miljolare.no)						
	Lærer						
	Elever						
14	Bruk av interaktive animasjoner fra Internett						
	Lærer						
	Elever						
15	Bruk av læringsplattformer som "ClassFronter" eller "It's learning"						
	Lærer						
	Elever						
16	Publisering av resultater på Internett, for eksempel i "Avis i skolen" eller skolens hjemmeside						
	Lærer						
	Elever						
17	Bruk av digitale mapper til innlevering av oppgaver						
	Lærer						
	Elever						
18	Annet: Beskriv kort IKT-verktøy som du og/eller elevene bruker i samfunnsfag. og som ikke er dekket av punktene ovenfor.						
	Lærer:						
	Elever:						

4.2 Bruk av nettsider/portaler i samfunnsfag

4.2.1 Hvor godt kjenner du til følgende nettsider/portaler til hjelp i samfunnsfagundervisningen

	Nettside/Portal	Ukjent	Bruker aldri	Bruker sjelden	Bruker av og til	Bruker ofte	Bruker svært ofte
1	Norge.no						
2	Regjeringen.no						
3	SSB.no						
4	Digitalarkivet.no						
5	Viten.no						
6	Miljolare.no						
7	Forskning.no						
8	Nyskjerrigper.no						
9	Globalis.no						
10	Avisiskolen.no						
11	Andre:						

4.2.2 Bruker du annen type pedagogisk programvare eller fagrelaterede spill? Kryss av.

	Programvare	Ukjent	Bruker aldri	Bruker sjelden	Bruker av og til	Bruker ofte	Bruker svært ofte
1	SimCity						
2	The Sims						
3	Civilization						
4	BackPacker						
5	Microsoft Encarta						
7	Andre:						

4.2.3 På hvilken måte vurderes data og informasjon fra nettsider/tjenester (kryss av):

1	Ingen vurdering	
2	Kontroll mot bøker og leksika	
3	Sjekk mot alternative nettsider	
4	Bruker bare nettsider anbefalt av lokale ressurspersoner, venner, kollegaer og bekjente	
5	Bruker bare nettsider anbefalt av offentlige organ, biblioteker etc	
6	Bruker bare nettsider fra norsk samfunnsfagdidaktisk miljø og deres lenker	

4.3 Erfaringer med IKT i undervisningen

Mange lærere har hatt positive erfaringer med bruk av IKT i samfunnsfagundervisningen. Vi er svært takknemlige om du kan ta deg tid til å beskrive kort en vellykket samfunnsfagtime der elevene bruker IKT.

Eventuelt: Bruker *ikke* IKT. Sett kryss.

Eventuelt: Ønsker *ikke* å svare. Sett kryss

Mange lærere har hatt negative erfaringer med bruk av IKT i samfunnsfagundervisningen. Vi er svært takknemlige om du kan ta deg tid til å beskrive kort en mislykket samfunnsfagtime der elevene bruker IKT.

Eventuelt: Bruker *ikke* IKT. Sett kryss.

Eventuelt: Ønsker *ikke* å svare. Sett kryss

4.3.3 I hvilken grad vurderer du at bruk av IKT i samfunnsfagundervisningen din påvirker elevprestasjonene i faget?

	Elevgruppe	Påvirker ikke	Påvirker svært lite	Påvirker lite	Påvirker noe	Påvirker mye	Påvirker svært mye
1	Elevgruppa generelt						
2	Teoretisk sterke elever						
3	Teoretisk svake elever						
4	Mellomgruppa (verken sterke eller svake teoretisk)						
5	Gutter						
6	Jenter						

5.0 FORKLARINGSMODELLER FOR SAMMENHENGER MELLOM BRUK AV IKT OG GODE ELLER DÅRLIGE RESULTAT

5.1 SAMMENHENGER MELLOM BRUK AV IKT OG GODE RESULTAT

5.1.1 Undersøkelser viser at det kan være en sammenheng mellom bruk av IKT og gode resultat i faget. Hvordan kan dette forklares?

1	IKT gir nye muligheter for lærerne til å <u>presentere faglige emner</u> på en mer interessant måte.	<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>
2	IKT gir tilgang på mer <u>varierte lærebøker</u> og læremateriell på nettet.	<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>
3	Elevene i større grad selv kan <u>bearbeide et faglig innhold</u> og synliggjøre dette blant annet i digitale mapper.	<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>
4	Elevene i større grad kan hjelpe hverandre gjennom å <u>samarbeide over nettet</u> .	<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>

5	Andre forklaringer:

5.1.2 Hvilken av forklaringsmodellene over er etter din mening den mest betydningsfulle for ditt fag på din skole? Sett bare ett kryss.

1	2	3	4	5

5.2 SAMMENHENGER MELLOM BRUK AV IKT OG DÅRLIGE RESULTAT

5.2.1 Undersøkelser viser at det kan være en sammenheng mellom elevers bruk av IKT og dårlige resultat i faget. Hvordan kan dette forklares?

		<i>Svært uenig</i>	<i>Uenig</i>	<i>Litt uenig</i>	<i>Litt enig</i>	<i>Enig</i>	<i>Svært enig</i>
1	Åpen tilgang på Internett skaper <u>vansker med å samle elevenes oppmerksomhet</u> om skolefagene.						
2	Betydningen av IKT vil ikke ha innvirkning på det som måles gjennom nasjonale prøver.						
3	De digitale verktøyene er så <u>komplisert</u> å bruke at det tar mesteparten av tiden.						
4	Bruk av IKT <u>fremmer andre faglige emner</u> enn det som er prioritert i fagplanene.						
5	Bruken av IKT gir i første rekke <u>kunnskap om IKT</u> som et mål i seg selv, uten at dette gir noen merverdi i skolefagene.						
6	Det er svært mange andre forhold som har mye større betydning enn bruk av IKT.						
7	Andre forklaringer:						

--	--

5.2.2 Hvilken av forklaringsmodellene over er etter din mening den mest betydningsfulle for ditt fag på din skole? Sett bare ett kryss.

1	2	3	4	5	6	7

6 Oppfatninger og fagsyn

6.1 Oppfatninger om samfunnsfag

6.1.1 I hvilken grad er du enig eller uenig i oppfatningene nedenfor

		Svært Uenig	Uenig	Litt uenig	Noe enig	Enig	Svært enig
1	Samfunnsfag er i stor grad pugging av for eksempel historiske hendelser, land og hovedsteder						
2	Samfunnsfag egner seg godt til tverrfaglig undervisning						
3	Elevene lærer bedre av praktisk undervisning enn gjennom teori						
4	Samfunnsfag er et svært konkret fag						
5	Elevene kan lære mye samfunnsfag gjennom sansing og kommunikasjon						
6	Når du jobber med samfunnsfag kan elevene oppdage nye sammenhenger, regler og begreper						
7	Samfunnsfag er nødvendig for å forstå og løse mange miljø- og samfunnsproblem						
8	Elevene tilegner seg kunnskap og informasjon i geografi lettere enn i historie og samfunnskunnskap						
9	Geografi, historie og						

	samfunnskunnskap er sidestilt i samfunnsfagsundervisningen						
10	Jenter har lettere for å lære samfunnsfag enn gutter						

6.2 Betydning for egen samfunnsfagundervisning

6.2.1 Hva er det som betyr mest for din egen undervisning i samfunnsfag?

		Svært uenig	Uenig	Litt uenig	Noe enig	Enig	Svært enig
1	Læreplanen						
2	Egne erfaringer som lærer i samfunnsfag						
3	Egne erfaringer fra egen skolegang						
4	Egen utdanning						
5	Egen interesse for faget						
6	Miljøengasjement						
7	Andre:						

6.3 Realisering av kompetansemål i samfunnsfag

6.3.1 I hvilken grad mener du at samfunnsfagundervisningen din bidrar til at kompetansemålene i samfunnsfag blir nådd?

	Hovedområde	Kompetansemålene er umulige å oppnå	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
1	Geografi						
2	Historie						
3	Samfunnskunnskap						